

در سطحی گسترده است لذا از ناحیه این پدیده یک تهدید بسیار جدی متوجه اقتصاد ملی است. دولت تدبیر و امید، اهمیت و خطیر بودن موضوع را بخوبی تشخیص داده و همان طور که گفتم برنامه‌ها و اقدام‌های خوبی را در این حوزه سازمان‌دهی و اجرا کرده یا در دست اجرا دارد.

برجام و لغو تحریم‌ها چه آثاری بر اقتصاد ملی ایران داشته است؟

تحریم‌های اقتصادی، یک ظلم آشکار به ملت ایران بود و رفع این ظلم حق مردم ما بود. متأسفانه در مورد آثار اقتصادی برجام دو دیدگاه کاملاً متفاوت وجود داشت که تجربه این یک ساله نشان داد هر دوی آنها نادرست است. یک دیدگاه معتقد بود برجام هیچ ثمره‌ای برای اقتصاد ایران نخواهد داشت و دیدگاه دیگر اعتقاد داشت که برجام و لغو آن کلید حل همه مشکلات اقتصادی کشور است. از ابتدا هم مشخص بود هر دوی این دیدگاه‌ها غلط است.

مگر می‌شود تحریم‌هایی که باعث کاهش شدید صادرات و تولید نفت خام کشور شده بود، مبادلات مالی بین‌المللی ما را بشدت محدود کرده بود، عملیات بیمه و حمل و نقل محموله‌های تجاری کشور را دچار مشکل کرده، لغو شود و هیچ اثری بر اقتصاد نداشته باشد. من در پاسخ به سؤال اول شما هم اشاره کردم که بخشی از رشد اقتصادی سال ۹۵ و بازگشت بهبود اقتصادی به بخش‌های مختلف کشور در نتیجه اجرایی شدن برجام بوده است.

پس از برجام و لغو تحریم‌های هسته‌ای بود که صادرات و تولید نفت خام کشور با سرعت فوق‌العاده و درخور تحسینی به سطح پیش از تحریم‌ها بازگشت. این یعنی دوربرابر شدن صادرات نفت خام. چطور ممکن است کسی ادعا کند که این اثری بر اقتصاد ملی ندارد؟ پس از برجام غالب محدودیت‌های اعمال شده بر مبادلات مالی کشور با کشورهای دیگر از میان برداشته شده؛ مبادلات مالی کشور تسهیل و کم‌هزینه شده؛ مشکلاتی که در دسترسی به منابع ارزی کشور و نقل و انتقالات درآمدهای ارزی مان داشتیم مرتفع شده؛ موانعی که برای بیمه کشتی‌های حامل محصولات ما بود برداشته شده؛ که همه اینها هزینه‌های تجاری و ریسک‌های سرمایه‌گذاری در کشور را بشدت کاهش داده است. اقتصاد ما پیش از برجام از بابت این محدودیت‌ها، هزینه‌های زیادی را تحمل می‌کرد که با اجرایی شدن برجام دیگر ناچار به پرداخت آنها نیستیم. اینها منافع غیرقابل چشم‌پوشی و بزرگی را برای اقتصاد کشور داشته است. اما اینها به معنای تأیید آن دیدگاهی نیست که برجام را کلید حل همه مشکلات اقتصادی کشور می‌دانست. راه حل مشکلات اقتصاد ایران درونی است. از ابتدای شروع مسئولیت‌م در وزارت اقتصاد بارها به مناسبت‌های مختلف گفته‌ام و اکنون نیز تأکید می‌کنم که شرایط بحرانی اقتصاد کشور در سال‌های ۹۱ و ۹۲ و در زمان شروع به کار این دولت، ناشی از ترکیب سه عامل ساختارها و نهاد‌های نامناسب به ارث رسیده از گذشته دور، سیاست‌های نامناسب اقتصادی دولت قبل و تحریم‌های اقتصادی بوده است. روشن است که لغو تحریم‌های اقتصادی، در بهترین حالت، تنها یکی از این مشکلات سه‌گانه را رفع می‌کند و نمی‌توانسته و نمی‌تواند حلال تمامی مسائل اقتصاد ایران باشد.

در یک سال و اندی که از برجام گذشته چه تعداد تفاهمنامه و قرارداد میان طرف‌های ایرانی و خارجی منعقد شده است؟

واقعیت آن است که با روی کار آمدن دولت یازدهم و پشتیبانی مردم از رویکرد متفاوت این دولت در عرصه روابط خارجی، شاهد تحول مهمی در این زمینه بوده‌ایم. دیپلماسی موفق دولت باعث شد طرح‌انزوای ایران با شکست کامل مواجه شود. با پیگیری همکاری‌م در وزارت اقتصاد، این بهبود روابط خارجی، در روابط اقتصادی با کشورهای مختلف دنیا نیز بازتاب داشت. در این مدت تفاهمنامه‌ها و قراردادهای متعدد و مهمی در حوزه اقتصاد بین‌ایران و کشورهای مختلف دنیا منعقد شده است. برخی از آنها در حوزه سرمایه‌گذاری خارجی در ایران یا در حوزه تجهیز ناوگان هوایی و توسعه صنعت خودرو و... پیشرفت‌های خوبی داشته و اجرایی هم شده و برخی دیگر هنوز فرآیند پیش از اجرا را طی می‌کند. دولت با جدیت، هم به گسترش بیشتر روابط اقتصادی با کشورهای مختلف جهان ادامه خواهد داد، هم افزایش سرعت اجرایی شدن تفاهمنامه‌ها و قراردادها را دنبال خواهد کرد.

این اسناد که قبلاً باز بود، بسته شود. از آن مهم‌تر با قطع رابطه بین‌واریکنندگان و صادرکنندگان با ارزیابان گمرک، اقدام مؤثری برای ارتقای سلامت اداری در این حوزه انجام شده است. اینها جدای از آثار مهمی است که این سامانه بر کاهش زمان و هزینه طی تشریفات گمرکی داشته است.

کار مهم دیگری که در وزارت اقتصاد برای مبارزه با فساد انجام شده، مجموعه اقدام‌هایی است که مرکز اطلاعات مالی و مبارزه با پولشویی انجام داده است. یکی از راه‌های مؤثر مبارزه با فساد، رصد کردن و قطع جریان مالی آن است. این یک وجه مهم از مبارزه با پولشویی است. مرکز اطلاعات مالی در سه سال اخیر اقدام‌های مؤثری را برای اجرایی کردن قوانین و مقررات کشور در این حوزه و پیاده‌سازی و بهره‌برداری از سامانه الکترونیکی طراحی شده در این عرصه انجام داده است. نتیجه این اقدام‌ها کشف پرونده‌های بزرگ قاچاق کالا و ارز و فرامالیاتی بوده است. از این مسیر میلیاردها تومان درآمد

به جای اصلی خود که خزانه کشور بوده بازگشته است. وزارت اقتصاد اقدام‌های مهم دیگری را نیز در حوزه طرح جامع مالیاتی، حذف مجوزهای زائد کسب و کار، الکترونیکی کردن فرآیند اخذ این مجوزها، الکترونیکی کردن استعلامات دستگاه‌های دولتی، طراحی و استقرار خزانه‌داری الکترونیک و... انجام داده یا در دست اجرا دارد که اینها همگی به شفافیت فرآیندها و ارتقای سلامت اداری و مبارزه با فساد کمک می‌کنند. خوشبختانه مرکز اطلاع‌رسانی وزارت اقتصاد از اوایل بهمن امسال در قالب یک طرح بزرگ اطلاع‌رسانی که «صد روز، صد اقدام» نامگذاری شده یکایک این نوع اقدام‌ها را به اطلاع مردم بزرگوار ایران رسانده و خواهد رساند.

نکته آخری که مایلیم در پاسخ به این سؤال به آن اشاره کنم این است که شفافیت پاشنه آشیل فساد است و انقلاب فناوری ارتباطات و اطلاعات یک فرصت بی‌نظیر برای بهره‌گیری از این فناوری در جهت افزایش شفافیت ایجاد کرده است. اعتقاد دارم برای مبارزه با این پدیده که یک تهدید بزرگ برای هر کشوری محسوب می‌شود، باید از این فرصت حداکثر استفاده را کرد.

فساد شکل گرفته در برخی از بخش‌های اقتصادی چه زبانی به اقتصاد ملی تحمیل کرده است؟

فساد در هر سطح و اندازه‌ای و با هر وسعتی، یک تهدید برای اقتصاد و از آن مهم‌تر برای کل جامعه و نظام اجتماعی به حساب می‌آید. فساد به اعتماد مردم به دولت که پیش‌نیاز موفقیت سیاست‌های اصلاحی در اقتصاد است لطمه می‌زند. فساد، حاکمیت قانون را که لازمه تحقق رشد اقتصادی بلندمدت است، مخدوش می‌کند. فساد، بنیان‌های اخلاقی هر جامعه را که قوام‌بخش نظم اجتماعی و اقتصادی است متزلزل می‌کند و راه را برای گذار به سطوح بالاتر پیشرفت اقتصادی مسدود می‌کند. متأسفانه شواهد نشان می‌دهد کشور ما مواجه با این پدیده

باند اوامرو روند نزولی نرخ تورم امسال پس از ۲۵ سال تورم تک‌نرخ خواهیم داشت. این دستاورد بزرگ چه تأثیری در درآمد و هزینه خانوارهای ایرانی داشته است؟

یقیناً استمرار روند نزولی تورم در این سه سال و رسیدن به نرخ تورم تک‌رقمی یک موفقیت بزرگ برای دولت و مردم است. حتماً یادتان هست که در سال ۹۲، اقتصاد ایران تورم نقطه به نقطه ۴۵ درصدی و تورم سالانه ۴۰ درصدی را تجربه کرد و اکنون هر دوی این نرخ‌ها تک‌رقمی شده‌اند و امسال دولت در کنار هدف نرخ رشد اقتصادی حداقل ۵ درصدی به هدف دیگر خود که تورم تک‌رقمی بود نیز دست خواهد یافت. همه این موفقیت‌ها در شرایطی به دست آمده که در بخش عمده‌ای از دوره خدمتگزاری دولت یازدهم تحریم‌های اقتصادی پابرجا بوده و اقتصاد ایران از نیمه دوم سال ۹۳ با یک مشکل بزرگ دیگر، یعنی کاهش شدید قیمت نفت، نیز مواجه بوده است.

بدیهی است که کاهش تورم به افزایش نسبی قدرت خرید مردم کمک کرده یا بهتر است دقیق‌تر بگویم از سرعت کاهش قدرت خرید آنها کاسته است. شما اگر یک درآمد مشخصی داشته باشید، تورم ۴۰ درصدی، چنانچه با افزایش درآمدها جبران نشود، قدرت خرید شما را به همین میزان یعنی ۴۰ درصد کاهش می‌دهد. الان که تورم ۸.۶ درصد است یعنی اثر تورم بر کاهش قدرت خرید مردم از ۴۰ درصد در سال ۹۲ به ۸.۶ درصد در شرایط کنونی کاهش یافته است.

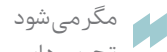
البته هنگامی که این دولت بر سر کار آمد، کاهش شدید درآمد سرانه واقعی کشور در سال‌های ۹۱ و ۹۲، آسیب شدیدی را به قدرت خرید مردم وارد کرده بود که جبران کامل آن تنها از طریق ارتقای میزان تولید داخلی و رشد اقتصادی بالا امکان‌پذیر است لذا دولت در کنار مهار تورم و حتی مقدم بر آن،

این هدف را نیز در کانون توجه خود داشته و دارد. امیدمان این است که بتوانیم با حفظ تورم در سطوح پایین و تحرک بخشی بیشتر بخش‌های مختلف اقتصادی، رفاه بیشتر و کیفیت زندگی بهتری را برای مردم عزیز ایران به ارمغان بیاوریم.

دولت یازدهم اقدام‌های گسترده‌ای در زمینه مبارزه با فساد و شفافیت انجام داده است. ضمن ارائه مهم‌ترین اقدام‌ها بفرمایید این اقدام‌ها تا چه حد موفقیت‌آمیز بوده است؟

دولت یازدهم هم اقدام‌های مهمی را برای ارتقای سلامت اداری و مبارزه با فساد انجام داده و هم برنامه‌ها و اقدام‌های مهمی را در دست اجرا دارد. من می‌خواهم از این فرصت استفاده کنم و به چند نمونه از آنها که در وزارت اقتصاد اجرا شده یا در حال اجراست اشاره کنم.

یک اقدام مهمی که در سه سال اخیر در وزارت اقتصاد دنبال شد و خوشبختانه اکنون به نتیجه رسیده، طراحی و استقرار سامانه جامع گمرکی است. ممکن است در نگاه اول ارتباط این اقدام با مبارزه با فساد روشن نباشد. اما این تصور درستی نیست. همین اقدام باعث شده تا با ریزش درآمد و شفاف شدن فرآیند انجام تشریفات گمرکی، امکان انجام تخلفات گمرکی و قاچاق کالا بشدت محدود شود و آمار کشفیات گمرکی در حوزه قاچاق کالا و مواد مخدر رشد چشمگیری داشته باشد. همچنین، به دلیل الکترونیکی شدن اسناد گمرکی در این سامانه، راه برای جعل

مگر می‌شود تحریم‌هایی که باعث کاهش شدید صادرات و تولید نفت خام کشور شده بود، مبادلات مالی بین‌المللی ما را بشدت محدود کرده بود، عملیات بیمه و حمل و نقل محموله‌های تجاری کشور را دچار مشکل کرده، لغو شود و هیچ اثری بر اقتصاد نداشته باشد. بخشی از رشد اقتصادی سال ۹۵ و بازگشت بهبود اقتصادی به بخش‌های مختلف کشور در نتیجه اجرایی شدن برجام بوده است